

La nova reforma de la missa

Responent a dubtes i inquietuds dels fidels

¿En què consisteix aquesta renovació?... En realitat, ¿s'ha modificat quelcom essencial?...

La pregunta conté dues parts, que convé respondre per separat. Responem avui a la primera, deixant l'altra per la pròxima setmana.

La qüestió sobre si "s'ha modificat quelcom essencial" és de cabdal importància, i hi ha certament moltes confusions entre els fidels que no acaben de distingir entre el que és essencial i el que no ho és. Per això convé, abans de donar una resposta categòrica, aclarir ben bé el mateix concepte d'"essencial"; car moltes vegades es cau en equívocs i malentesos per falta d'aclariment de termes i d'idees.

Aplicat a la missa, entenem aquí la paraula **essencial** en el sentit, primerament, com ho ha entès el mateix Concili, és a dir, allò que, per voluntat del Crist, hi ha en l'Eucaristia de permanent i immutable, en tal manera que ni l'Església té poder de canviar-ho ni mai de fet ho ha canviat, no obstant la multiplicitat de canvis que al llarg dels segles hi ha hagut en el que podríem dir "estructura ritual" de la missa.

El nostre Concili cuidà de fer aquesta distinció, en començar a parlar de la "reforma de la missa" en la seva gran constitució **Sacrosanctum Concilium**, on diu així.

La litúrgia consta d'una part immutable, com a institució divina que és, i de parts subjectes a canvis, que poden i fins i tot han de canviar en el curs dels temps quan s'hi han introduït coses que no corresponen prou a la naturalesa íntima de la litúrgia o que s'hagin tornat poc aptes (n. 21).

Ara bé: aplicat això a la missa, cal preguntar quina és la "part immutable, com a institució divina que és". Pregunta que, en termes molt generals, la podem respondre amb paraules del mateix Jesús: **Feu això, que és el meu memorial** (Lc. 22, 19; I Cor. 11, 24-25).

Jesús ens dona, doncs, una Eucaristia consistent en un doble ritu: a) ritu del pa, del que diu que **és el seu cos entregat per nosaltres**; b) ritu del calze "ple del fruit de la vinya" (IV Preg. Euc.), del que diu que **és la Nova Aliança en la seva sang, vessada per nosaltres en remissió dels pecats** (llocs citats: mireu també Mt. 26, 28; Mc. 14, 24). A la seva Església li dona un manament de fer això per la seva commemoració, que a la vegada serà anunciadora de la seva mort, "fins que ell torni" (I Cor. 11, 26).

Tot això i tan sols això és l'element que en podríem dir "primordialment essencial", com a institució divina que és, que l'Església mai no ha canviat ni canviarà, siguin les que siguin les diverses estructures rituals amb que en el curs del temps celebrí aquesta sempre **idèntica Eucaristia que Jesús ens va donar...**

Però pensem també que en quant acabem de dir, hi ha amagats i condensats aspectes molt vitals del Misteri Eucarístic, que el solemne magisteri de l'Església ens els ha declarat ben concretament en dir-nos que: **La Missa, o el Sopar del Senyor, és simultàniament i inseparablement: a) un sacrifici, en el qual es perpetua el sacrifici de la creu; b) un memorial de la Mort i de la**

Resurrecció del Senyor, que digué: "feu això en recordança meva" (Lc. 22, 19); c) un sagrat convit en el qual, per mitjà de la comunió del Cos i de la Sang del Senyor, el poble de Déu participa dels béns del sacrifici pasqual, renova el nou pacte fet per Déu amb els homes una vegada per sempre en la sang del Crist, i en la fe i l'esperança prefigura i anticipa el convit escatològic en el regne del Pare, anunciant la mort del Senyor "fins al seu retorn" (Instrucció Pontifícia **Eucharisticum Mysterium, del 25 de maig de 1967, n. 3).**

En la "renovació de la missa" segons els principis del Vaticà II, res d'això s'ha canviat; al contrari: finalitat primordial d'aquesta nova reforma conciliar de la missa, ha estat reforçar-ho més i més...

Segonament, podríem parlar de "quelcom essencial" en la missa—que tampoc ha canviat, sinó més bé ha estat igualment enriquit i reforçat—si considerem les dues parts de què consta la missa, o sigui, la **litúrgia de la paraula** i la **litúrgia eucarística**, les quals, segons ens ha dit el mateix Concili, "estan tan estretament unides entre elles que constitueixen un sol acte de culte" (const. lit. n. 56).

Certament que en el ritu que va observar Jesús en el Sopar del Dijous Sant, hi hagueren lectures bíbliques, tal com hi era prescrit al ritual judaic, que Jesús en part també observà. I no solament lectures bíbliques, sinó també cant de salms, segons ho adverteixen expressament els dos primers evangelistes referint-se a l'himne anomenat **Hal.lel** o "de lloança" (salms 115-118), que es cantava en les tres grans solemnitats de la Pasqua, Pentecosta i dels Tabernacles: "després del cant de l'himne, van sotir cap a la muntanya de les Oliveres" (Mt. 26, 30; Mc. 14, 26).

Aquestes dues parts de la missa—litúrgia de la Paraula i Eucarística—des de l'època apostòlica han constituït sempre, tant en les litúrgies orientals com occidentals, dos elements que en podríem dir "essencials" en l'estructura de la missa tal com la van iniciar els apòstols, tot i imitant a Jesús: vegeu, per exemple, una celebració dominical de l'Eucaristia a Tròade presidida per l'apòstol Pau (Fets dels Apòstols, 20, 7-11; i tants d'altres documents extrabíblics del primitiu cristianisme, que ens assabenten del mateix).

I encara, en tercer lloc, restringint el terreny a l'estructura bàsica del que en diem ara **Pregària Eucarística** o "Cànon", podríem aplicar la paraula "essencial" als elements principals que componen la mateixa Prega Eucarística, que des de les primeres que coneixem (ss. III-IV) tant d'orient com de l'occident cristià, sempre han estat els mateixos, si bé redactats amb diversitat de formes literàries. Aquests elements són vuit: 1) **Acció de gràcies**; 2) **Aclamació**; 3) **Epiclesi**; 4) **Narració de la Institució**; 5) **Anàmnesi**; 6) **Oblació**; 7) **Intercessions**; 8) **Doxologia final** (mireu **Ordre de la Missa: llibret dels fidels**, Barcelona, edit. Balmes - Publicacions Abadia de Montserrat 1969, p. 20-21).

De tot el que hem dit—reduït a una triple categoria "d'essencialitat"—res no ha canviat en aquesta nova reforma de la missa, no obstant els molts canvis que en coses "accessòries" s'han fet, la finalitat i motivació pastoral dels quals veurem la setmana vinent...

P. Agustí M.ª Forcadell, O. Carm.